

Ääreislaskimokanyylin hoito

Ääreislaskimokanyyli (perifeerinen kanyyli)	
<p>Yleistä</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Ääreislaskimokanyyli vaihdetaan tarpeen mukaan, ei rutiinisti. Häätätilanteessa tai ”kentällä” laitettu ääreislaskimokanyyli vaihdetaan kuitenkin 24 h kuluessa sen laitosta. • Verisuonikanyylin tarve arvioidaan jokaisessa työvuorossa. • Turha ääreislaskimokanyyli poistetaan välittömästi. • Ääreislaskimokanyylin pistokohta tunnustellaan siteiden päältä ja kiinnitys tarkistetaan. • Ääreislaskimokanyyli vaihdetaan, jos havaitaan infektion merkkejä tai ääreislaskimokanyyli on liukunut ulospäin tai se vuotaa. • Nesteensiirtolaitteisto vaihdetaan aina, jos ääreislaskimokanyyli vaihdetaan. • Tarpeettomat hanat ja letkut poistetaan. • Suihkussa käynti ei vaadi ääreislaskimokanyyli lisäsuojausta, jos kiinnityskalvo on vesitiivis.
<p>Ääreislaskimokanyylin hoito</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Injektioportteihin liitetään ainoastaan steriilejä kertakäyttöisiä välineitä. • Kanyylin käsittelykerrat ja injektioporttien määrä tulee minimoida. • Desinfioi kädet (20–30 sekuntia) juuri ennen ääreislaskimokanyylin kantaosan, 3-tiehanojen tai injektioportin käsittelyä. • Puhdista injektioportin ulkopinta tai ns. venttiilikorkki (esim. Q-Syte® tai MicroClave Clear®) desinfioimalla vähintään 15 sekunnin ajan vähintään 70 % alkoholiin kostutetuilla taitoksilla (anna kuivua 5-10 s). Jos käytössä on ollut desinfioiva suojakorkki

	<p>vähintään 1 min ajan, se poistetaan ja suoni yhteys voidaan ottaa käyttöön.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käytettäessä venttiilitulppaa, noudatetaan valmistajan ohjeita. • Injektioporttien korkit ja venttiilitulpat vaihdetaan, jos ne ovat veren tai muun tahrimia ja aina kun ne irrotetaan. • Kanyylin huuhdotaan aina ennen ja jälkeen lääkkeen annon. Tämä tehdään keittosuolalla (0,9 %) esitäytetyllä kertakäyttöruiskulla ja pulsoivalla tekniikalla (huuhdo-tauko-huuhto). • Nesteensiirtolaitteistoa käsitellään vain desinfioiduin käsin.
Sidosten vaihto	<ul style="list-style-type: none"> • Puoliläpäisevä, läpinäkyvä kalvo vaihdetaan 7 vuorokauden välein (tai valmistajan ohjeen mukaan). • Peittävä sidos vaihdetaan joka toinen päivä. Jos pistokohta erittää tai potilas hikoilee runsaasti, käytetään peittävää sidosta. • Pistokohta puhdistetaan aina, kun sidokset avataan. Jos sidos kastuu, likaantuu tai irtoaa, pistokohta puhdistetaan ja vaihdetaan puhdas sidos välittömästi. Suojasidos vaihdetaan myös, jos ääreislaskimokanyylin tyvi on eritteinen. • Desinfioi kädet (20-30 s) ja pue tehdaspuhtaat suojakäsineet. • Poista vanha peittävä sidos tai läpinäkyvä kalvo käyttäen "venytystekniikkaa". • Vältä kanyylin liikkumista suonessa. • Eritteinen ääreislaskimokanyylin tyvi puhdistetaan steriilillä taitoksella ja keittosuolalla ja sen jälkeen (vähintään 70 %) alkoholilla. • Kiinnitä uusi sidos alkoholin kuivuttua.
Kanyylin tarpeen arviointi ja kirjaaminen	<ul style="list-style-type: none"> • Kanyylin ja sen pistokohdan ja kiinnityksen tarkkailu ja pistokohdan palpointi (myös läpinäkyvän kalvon päältä) tehdään jokaisessa työvuorossa. • Kiinnitä huomiota seuraaviin: kuumotus, punoitus, turvotus, kipu tai erityy sekä kanyylin toimivuus.

	<ul style="list-style-type: none">• Kirjaa ääreislaskimokanyylin laitto, vaihto, havainnot ja tehdyt huoltotoimenpiteet hoitosuunnitelmaan/ hoitotaulukkoon jokaisessa työvuorossa (Ks. kuva 1 tämän ohjeen lopusta).
Epäily infektiosta	<ul style="list-style-type: none">• Tarkkaile ja tee laskimotulehduksen oireiden visuaalinen arviointi jokaisessa työvuorossa (ks kuva 1 tämän ohjeen lopusta).• Tromboflebitin oireiden, punoituksen tai paikallisen aristuksen ilmaantuessa infuusio on keskeytettävä ja ääreislaskimokanyyli vaihdettava toiseen suoneen (mielellään toiseen käteen).• Konsultoi hoitavaa lääkäriä.• Havaitusta ääreislaskimokanyyli-infektiosta tehdään ilmoitus hoitoon liittyvien infektioiden seurantajärjestelmään (VSSH:n sairaalat SAI-järjestelmä).
Potilaan ohjaus	<ul style="list-style-type: none">• Ohjaa potilasta (ja omaisia) välttämään kanyylin koskemista ja toteuttamaan hyvää käsihygieniaa.• Kannusta potilasta kertomaan kanyyliin liittyvistä tuntemuksista, jos ääreislaskimokanyyli aiheuttaa kipua, ärsytystä tai jos sidokset ovat kosteat.• Potilaalle annetaan kirjallinen ohje: Ääreislaskimokanyylin potilasohje VSSH:n Hoito-ohjeet.fi-sivuilta.

Katso hoito-ohjeet.fi-sivuilta myös ohje: Verisuonikanyylin hoito ja suoniyhteyden ylläpito.

Kuva 1. Ääreislaskimokanyylin pistokohta tarkistetaan joka työvuoressa käyttäen VIP score-pisteytystä (laskimotulehduksen oireiden visuaalinen arviointi-asteikko)

Modifioitu VIP-asteikko* (Visual infusion phlebitis) 3-portaiseksi HUS-mallin mukaisesti. (*Jackson 1998. Nurs Times 94(4), 68–71. Gallant & Schultz 2006, J Infus Nurs, 29(6) 338–345.).

Kirjallisuutta

- Jacob, J.T &, Gaynes R. 2021. Up to date. Intravascular catheter-related infection: Prevention. [Intravascular catheter-related infection: Prevention - UpToDate](#)
- BD PosiFlus™ huuhteluopas. 2018.
- Dan Malm, Bo Rolander, Eva-Marie Ebefors, Lisa Conlon, Annette Nygårdh, Reducing the Prevalence of Catheter-Related Infections by Quality Improvement: Six-Year Follow-Up Study, Open Journal of Nursing, 2016, 06, 02, 79.
- Guideline: Peripheral intravenous catheter (PIVC) - Queensland Health, Australia. https://www.health.qld.gov.au/_data/assets/pdf_file/0025/444490/icare-pivc-guideline.pdf
- O'Grady, N.P., Alexander, M., Burns, L.A., Dellinger, E.P., Garland, J., Heard, S.O., et al. (2011) Summary of Recommendations: Guidelines for the Prevention of Intravascular Catheter-Related Infections. Clinical Infectious Diseases, 52, 1087-1099. <http://dx.doi.org/10.1093/cid/cir138>
- Mark E. Rupp, Denisa Majorant, Prevention of Vascular Catheter-Related Bloodstream Infections, Infectious Disease Clinics of North America, 2016, 30, 4, 853.

- Marsh N, Webster J, Mihala G, Rickard CM. Devices and dressings to secure peripheral venous catheters to prevent complications. Cochrane Database of Systematic Reviews 2015, Issue 6. Art. No.: CD011070. DOI: 10.1002/14651858.CD011070.pub2.
- THL. 2021. [Perifeerisen laskimokatetrin asettaminen ja käsittely](https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit/ohjeet-ja-saadokset/ohjeita-terveydenhuollolle/perifeerisen-laskimokatetrin-asettaminen-ja-kasittely).
<https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit/ohjeet-ja-saadokset/ohjeita-terveydenhuollolle/perifeerisen-laskimokatetrin-asettaminen-ja-kasittely>